



ALLEMANSRÄTT FÖR SVAMPPLOCKARE

Årsmöte 2015
Suzanne Kolare

Upplägg

- Vad är allemansrätten
- Får man plocka på annans tomt
- Förbud mot att plocka utan markägarens tillstånd
- Fridlysta svampar
- Organiserat friluftsliv
- Skyltar
- Enskild väg
- Jakt

Allemansrätt

- Möjligheten att tillfälligt och hänsynsfullt vara på någon annans mark utan att fråga om lov.
- En skyldighet att inte störa markägare eller andra i naturen och att inte förstöra något.

Allemansrätten och lagen

- Sedvana med rötter långt tillbaka i tiden.
- Inskriven i en av Sveriges fyra grundlagar - 2 kap. 15 § regeringsformen.
- Men är ingen lag och definieras inte i någon lag.
- Däremot omges allemansrätten av lagar som sätter gränser för vad som är tillåtet.

Vad får man plocka?

Regleras i Brottsbalken 12 kap 2 §.

”Den som i skog eller mark olovligen tager växande träd eller gräs eller, av växande träd, ris, gren, näver, bark, löv, bast, ollon, nötter eller kåda eller ock vindfälle, sten, grus, torv eller annat sådant, som ej är berett till bruk, dömes för åverkan, om brottet med hänsyn till det tillgripnas värde och övriga omständigheter är att anse som ringa.”

Slutsats: man får plocka sådant som inte är uppräknat i paragrafen.

Får man plocka kantareller på någon annans tomt?

- Allemansrätten gäller inte inom en hemfridszon, dvs. det område närmast ett bostadshus där man har rätt att få vara ostörd.
- Kinkigt bedöma storleken på hemfridszonen, kan vara 20-40 meter från huset.
- Försöka sätta dig in i husägarens situation. Vill den dela med sig eller inte?

Andra begränsningar

- Inom skyddade områden genom föreskrifter
- Den ger dig inte rätt att hindra eller störa markägaren eller rättighetsinnehavare på sådant sätt att det orsakar ekonomisk skada.



Plocka inte fridlysta arter

- bombmurkla,
- igelkottaggsvamp,
- dofticka,
- saffransticka och
- storporig brandticka

Innebär att man inte får

- plocka, gräva upp eller på annat sätt ta bort eller skada exemplar av växterna
- ta bort eller skada frön eller andra delar.



Vad är straffet för att plocka en fridlyst art?

- Det är ett artskyddsbrott (inte skadegörelse).
- Böter eller fängelse i högst två år om brottet är av normalgraden
- Böter eller fängelse i lägst sex månader och högst fyra år i grova fall.



Rödlistade svampar

- Cirka 750 rödlistade 2010
- Inget förbud mot att plocka
- Men undvik att plocka av hänsyn till svampens fortlevnad och spridning



Finns gräns för hur mycket svamp man får plocka?

Svar: Nej, vanligen inte. Några naturreservat kan ha förbud mot kommersiell verksamhet, bäst att kolla med länsstyrelsen i berört område, eller läsa beslut på kartverktyget Skyddad natur.

Får man plocka Sprängticka? Chaga



- Sprängticka (*Inonotus obliquus*) används bland annat för att göra te.
- Är en utväxt som är fast förankrad i veden - det är alltså en bit ved som man måste hugga bort.
- Inte tillåtet utan markägarens tillstånd!



Får man plocka tryffel?

- Naturvårdsverkets tolkning: Ja, om du har markägarens tillstånd.
- Ingår inte i allemansrätten, eftersom man vanligen måste gräva för att få upp tryffeln.

Organiserad och kommersiell verksamhet

- Det finns inget förbud mot organiserad eller kommersiell verksamhet inom ramen för allemansrätten, men...
- Den som bedriver kommersiell verksamhet eller organiserar en verksamhet har ett särskilt ansvar.
- Det kan vara bra med en dialog med markägaren!

Skyltar och stängsel



En markägare

- får inte sätta upp stängsel eller skyltar för att stänga ute eller hindra människor från mark där allemansrätten gäller.
- får sätta upp skyltar typ "Privat område" där är uppenbart privat, t.ex. vid hemfridzon.

Enskilda vägar och terrängkörning



- Allemansrätten gäller på enskilda vägar.
- Markägaren kan förbjuda motorfordonstrafik på sin väg. **Ska vara markerat med skylt eller vägbom.**
- All motorfordonstrafik i terräng är förbjuden

Allemansrätten och jakt, går det ihop?

- Ja, men man får inte medvetet störa jakten, varken jägare eller viltet.
- Ok med skyltar ”Jakt pågår”, men innebär inget tillträdesförbud.
- Kolla med markägaren/jaktlaget när jakt planeras innan du tar ut en svamputflykt i området.
- Mer info <http://www.naturvardsverket.se/Var-natur/Allemansratten/Det-har-galler/Jakt-och-fiske>

Mer information

- Utförlig info på www.allemanstratten.se
- Fråga i första hand länsstyrelsen om allemansrätten i ditt område och principiellt
- Även allemanstratten@naturvardsverket.se

Sammanfattning Allemansrätten

- En fin chans att vara ute i naturen på andras marker och plocka svamp
- Inte störa, inte förstöra.
- Sök dialog med markägare och rättighetsinnehavare
- Man behöver markägarens tillstånd för att plocka tryffel och chaga.
- Plocka inte fridlysta svampar och undvik de rödlistade av hänsyn till artens fortlevnad.